

Aan: College van B en W

Van: MAR Brummen

Onderwerp: Ongevraagd advies – Ambtshalve verstrekking individuele inkomenstoeslag

Datum: 20 mei 2026

Geachte college van B en W,

Tijdens het beleidsoverleg van 20 januari 2026 is de MAR in kennis gesteld van het voorstel aan uw college om per 1 januari 2027 binnen de Participatiewet tot ambtshalve verstrekking van individuele inkomenstoeslag over te gaan. Op 15 april hebben wij dit voorstel ontvangen.

Het voorstel betreft geen inhoudelijke beleidswijziging, maar een procedurele wijziging. Voor dit voorstel is daarom geen adviesaanvraag bij de MAR nodig. Bij deze wil de MAR toch graag advies uitbrengen over deze wijziging.

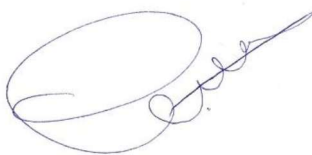
Vanuit de belangen van de inwoners van de gemeente Brummen is de MAR altijd voorstander van procedurele vereenvoudiging voor de inwoners bij het verkrijgen van ondersteuning. De MAR vindt dat zoveel mogelijk mensen, binnen de doelgroep waarvoor een regeling bedoeld is, hiervan op een eenvoudige manier gebruik moeten kunnen maken.

De Participatiewet in Balans biedt ruimte voor ambtshalve verstrekking van de individuele inkomenstoeslag. In uw beleidsnota Integraal Armoedebelaid 2025-2028 geeft u bij PIJLER 4 aan dat u streeft naar “Minder onnodige overbodige bureaucratie en uitgaan van vertrouwen”. Met dit voorstel geeft u uitwerking aan deze beleidsnota.

Het voorstel tot ambtshalve verstrekking van de individuele toeslag zorgt ervoor dat niet alleen het gemak om gebruik te maken van de regeling zal toenemen, maar ook het aantal mensen dat hiervan gebruik gaat maken, zal door de ambtshalve verstrekking toenemen. Dit vindt de MAR een positieve ontwikkeling.

Advies: De MAR adviseert positief op het voornemen om de verstrekking van de individuele inkomenstoeslag ambtshalve te verstrekken.

Met vriendelijke groet

G. Breuer – voorzitter Mar

Besluit van burgemeester en wethouders van Brummen

Onderwerp:	individuele inkomenstoelage
Portefeuille:	Minimabeleid
Portefeuillehouder:	Y. Cegerek
Vertrouwelijkheid:	Openbaar
Embargo tot en met:	
Afdeling:	Sociaal Domein
Kenmerk:	Z121652/D474361
Burgerparticipatie:	Niet van toepassing
Raadsprocedure:	Niet van toepassing
Besluit:	Akkoord (Ongewijzigd besloten)
Besloten op:	2 juni 2026

Voorstel / Advies

1. Individuele inkomenstoelage ambtshalve te verstrekken aan uitkeringsgerechtigden.

Besluit

1. Individuele inkomenstoelage ambtshalve te verstrekken aan uitkeringsgerechtigden.

Inleiding

De bijstand is bedoeld om te voorzien in de gewone kosten van het dagelijks leven. Wie langdurig (3 jaar of meer) van een inkomen op bijstandsniveau moet leven en geen uitzicht heeft op een hoger inkomen, heeft meestal geen echte mogelijkheid om iets opzij te zetten. Daarom verstrekken gemeenten de individuele inkomenstoelage. De toeslag is bedoeld als extra steun voor mensen die weinig reserveringsmogelijkheden hebben en wordt op dit moment verstrekt op aanvraag. Maar juist de groep inwoners met een laag inkomen vragen toeslagen lang niet altijd aan: door stress, schaamte, laaggeletterdheid of simpelweg omdat ze regelingen niet kennen. Daardoor bereiken we niet alle mensen voor wie de toeslag bedoeld is. In 2025 heeft ongeveer 25% van de doelgroep geen aanvraag ingediend. De Participatiewet in Balans maakt het mogelijk om de toeslag ambtshalve te verstrekken aan uitkeringsgerechtigden en daardoor een heel groot deel van de doelgroep te bereiken. De aanvraag blijft mogelijk voor inwoners die geen uitkering van de gemeente ontvangen maar wel een laag inkomen hebben.

Beoogd effect

1. Bestrijden van armoede en financiële problemen.
2. Vereenvoudiging van armoederegelingen.
3. Uitvoeringskosten verminderen.
4. Proactieve dienstverlening realiseren.

Argumenten

1.1. Het ambtshalve verstrekken van de individuele inkomensloeslag gaat het niet gebruik van deze regeling tegen en vergroot de bestaanszekerheid.

In 2025 heeft 75 % van de doelgroep een aanvraag voor de toeslag ingediend. De doelgroep beschikt over beperkte financiële reserves en is gebaat bij een toeslag voor onvoorziene noodzakelijke uitgaven. Zowel het Nibud als de Commissie Sociaal Minimum benadrukken het belang van een buffer om onvoorziene uitgaven op te kunnen vangen. Het ambtshalve verstrekken van de toeslag levert een bijdrage aan deze buffer en levert daarmee een bijdrage aan het vergroten van de bestaanszekerheid.

1.2 Het ambtshalve verstrekken en tegengaan van niet gebruik van regelingen past in de beleidsvisie die is opgetekend in de beleidsnota Integraal Armoedebeleid 2025-2028.

In de beleidsnota staat het volgende: "In onze visie hebben we een belangrijke rol en verantwoordelijkheid om de bestaanszekerheid van inwoners te vergroten door inwoners actief te wijzen op uitkeringen, maatregelen en voorzieningen waar zij mogelijk recht op hebben. Aanvullend hebben wij in onze visie ook de taak om inwoners proactief goed te ondersteunen bij het aanvragen en beroep doen op maatregelen en voorzieningen. Een ingediend wetsvoorstel "Wet proactieve dienstverlening SZW" zal ons later hierbij helpen." Het ambtshalve verstrekken van de toeslag leidt tot een volledig gebruik van de toeslag en vergroot zo de bestaanszekerheid en geeft vorm aan een proactieve dienstverlening.

1.3. Ambtshalve verstrekken vermindert administratieve lasten voor de gemeente en inwoner.

Een aanvraagprocedure kost: tijd van inwoners, tijd van medewerkers, geld voor verwerking, controles en bezwaarprocedures. Ambtshalve verstrekken maakt het proces efficiënter, goedkoper en het vergroot het bereik. We beschikken voor wat betreft de inwoners die bijstand ontvangen over alle gegevens om te bepalen wie recht heeft op deze ondersteuning. De aanvraag is nu vooral een administratieve drempel die weinig toevoegt, maar wel zorgt voor gemiste rechten en extra uitvoeringskosten. Door de toeslag ambtshalve te verstrekken, zorgen we dat inwoners krijgen waar ze recht op hebben, verlagen we bureaucratie en versterken we bestaanszekerheid. Het is een eenvoudige stap met grote impact: eerlijker, efficiënter en mensgerichter.

Kanttekeningen

1.1 Het ambtshalve verstrekken van de individuele inkomensloeslag leidt tot hogere uitgaven.

In 2025 is totaal € 60.000,- aan toeslagen verstrekt. Het ambtshalve verstrekken zal leiden tot een totaal van € 80.000,- aan toeslagen. De uitvoeringskosten zullen daarentegen dalen met € 4.000,- waardoor het totaal aan meerkosten € 16.000 bedraagt.

1.2 Met het ambtshalve toekennen lopen we vooruit op wetgeving.

De 'Participatiewet in Balans' maakt het mogelijk dat gemeenten per 1 januari 2027 de Individuele Inkomensloeslag (IIT) ambtshalve (dus zonder aanvraag, uit eigen beweging) kunnen toekennen. Dit is een wijziging die in de wet is opgenomen om de Participatiewet te vereenvoudigen, de uitvoering te verbeteren en het niet gebruik van de regeling tegengaat, zodat mensen die aan de criteria voldoen (laag inkomen, geen vermogen, geen uitzicht op verbetering) de toeslag ook daadwerkelijk ontvangen. Het Rijk volgt met deze aanpassing een aantal gemeenten, waaronder Apeldoorn en Utrecht, die deze wijziging reeds hebben doorgevoerd. Gezien het gegeven dat reeds meerdere gemeente hier al uitvoering aan geven, zijn er geen juridische gevolgen die versnelde uitvoering van dit voorstel in de weg staan. In de verordening staan geen bepalingen met betrekking tot het indienen van een aanvraag. Het wijzigen van de verordening is daarom niet aan de orde.

Burgerparticipatie

Niet van toepassing.

Advies adviesorganen

Aangezien de verordening niet wordt gewijzigd, is er geen adviesaanvraag bij de Maatschappelijke Adviesraad (MAR) ingediend. De MAR is meegenomen in de ontwikkelingen rond de Participatiewet in balans en heeft op grond van deze informatie een ongevraagd positief advies gegeven met betrekking tot de ambtshalve toekenning van de toeslag. Dit advies is als bijlage meegenomen in dit collegevoorstel.

Communicatie

Aanpassing informatie over aanvraagprocedure individuele inkomensloeslag op website. Inwoners die de individuele inkomensloeslag ontvangen, informeren over de gewijzigde procedure.

Financiële toelichting

In de begroting wordt uitgegaan van 100% bereik en is gerekend met een totaal aantal van 203 inwoners dat een aanvraag indient. De voorgestelde wijziging heeft daarom geen gevolgen voor de begroting. De uitvoeringskosten zullen daarentegen dalen met € 4.000,-.

Juridische grondslag

De 'Participatiewet in Balans' maakt het mogelijk dat gemeenten per 1 januari 2027 de Individuele Inkomenslosg (IIT) ambtshalve (dus zonder aanvraag, uit eigen beweging) kunnen toekennen.

Inkoop en aanbesteding

Niet van toepassing

Uitvoering

Apeldoorn voert reeds een ambtshalve toekenning uit en kan dit proces ook voor Brummen uitvoeren.

Stukken ter vaststelling

Niet van toepassing

Bijlage(n) ter informatie

1. Advies MAR, D483162